

Ewaluacja Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji

Wnioski z badania

13 listopada 2025 r.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

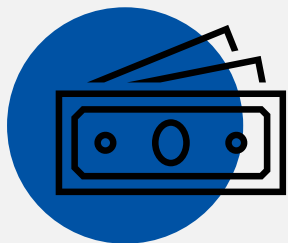

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji w Polsce

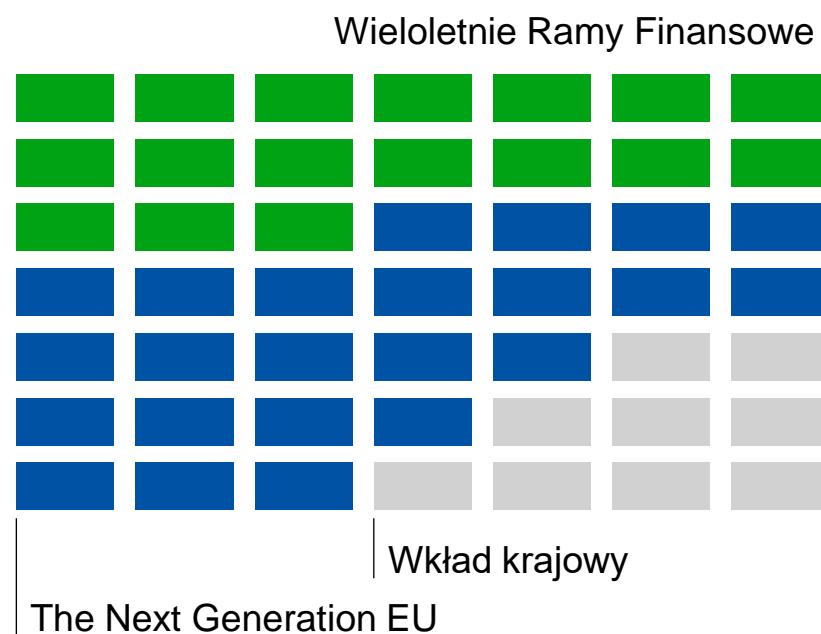
3,85 mld euro

Alokacja UE

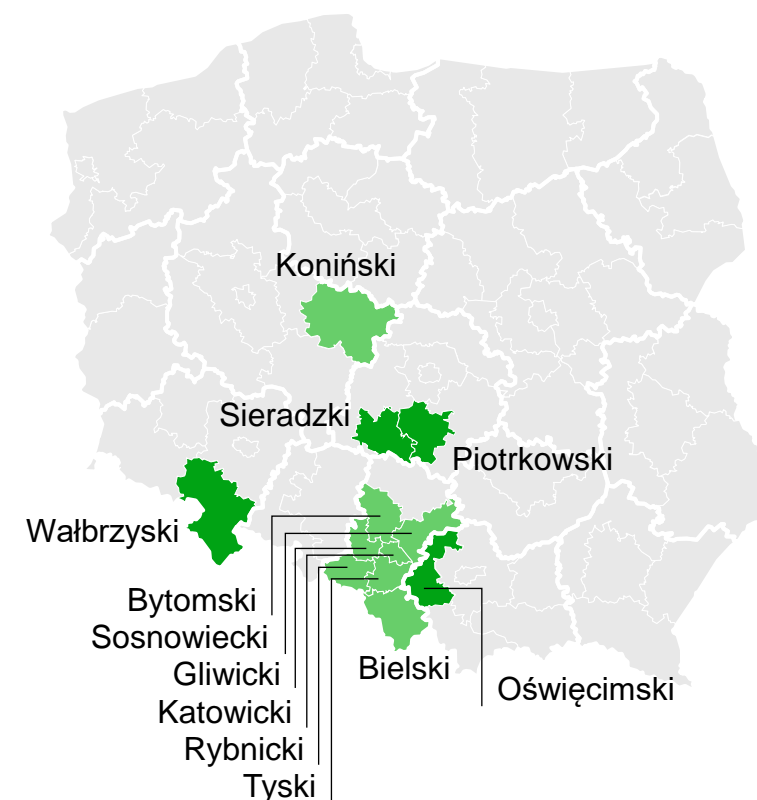

*Nikt nie zostanie
pozostawiony w
tyle.*

Źródła puli środków FST

Regiony górnicze w Polsce objęte FST

Wyzwania związane z wydatkowaniem środków

Wyzwania

- **1**
Opóźniony start wdrażania FST
- **2**
Wczesny etap realizacji projektów
- **3**
Przedłużający się proces oceny projektów
- **4**
Wydłużanie terminów naborów
- **5**
Długi proces podpisywania umów o dofinansowanie
- **6**
Opóźnienia w wyłanianiu wykonawców
- **7**
Przedłużające się procesy inwestycyjne
- **8**
Zmiany w harmonogramach płatności
- **9**
Zwroty części zaliczek
- **10**
Zakaz finansowania inwestycji w technologie oparte na paliwach kopalnych
- **11**
Niska jakość składanych wniosków o płatność oraz wnioski o złożone zmiany w projektach
- **12**
Wyzwania związane z weryfikacją zamówień publicznych

Bariery

Wyzwania związane z opóźnieniami w przygotowaniach i negocjacjach dokumentów programowych dla perspektywy finansowej 2021-2027

1

Ograniczona data wydatkowania środków z instrumentu The Next Generation EU

2

Brak gotowości projektowej potencjalnych beneficjentów

3

Zbyt wysoki poziom współfinansowania (ustalony zgodnie z podziałem wg. NUTS 2)

4

Niemożliwość zgromadzenia środków zapewniających wkład własny projektu

5

Problemy definicyjne i interpretacyjne oraz przepisy pomocy publicznej

6

Przepisy dotyczące ponownego zagospodarowania terenów pogórnich i przemysłowych przekazywanych przez Spółkę Restrukturyzacji Kopalń (SRK)

7

Przepisy dotyczące ponownego zagospodarowania terenów pogórnich i przemysłowych przez spółki górnicze lub podmioty z nimi powiązane

8

Ograniczenie wsparcia dla zakładów górniczych planujących przekształcenie i przebranżowienie

9

Niższe niż spodziewane zainteresowanie udziałem w projektach dotyczących przekwalifikowania osób pracujących w branży górniczej

10

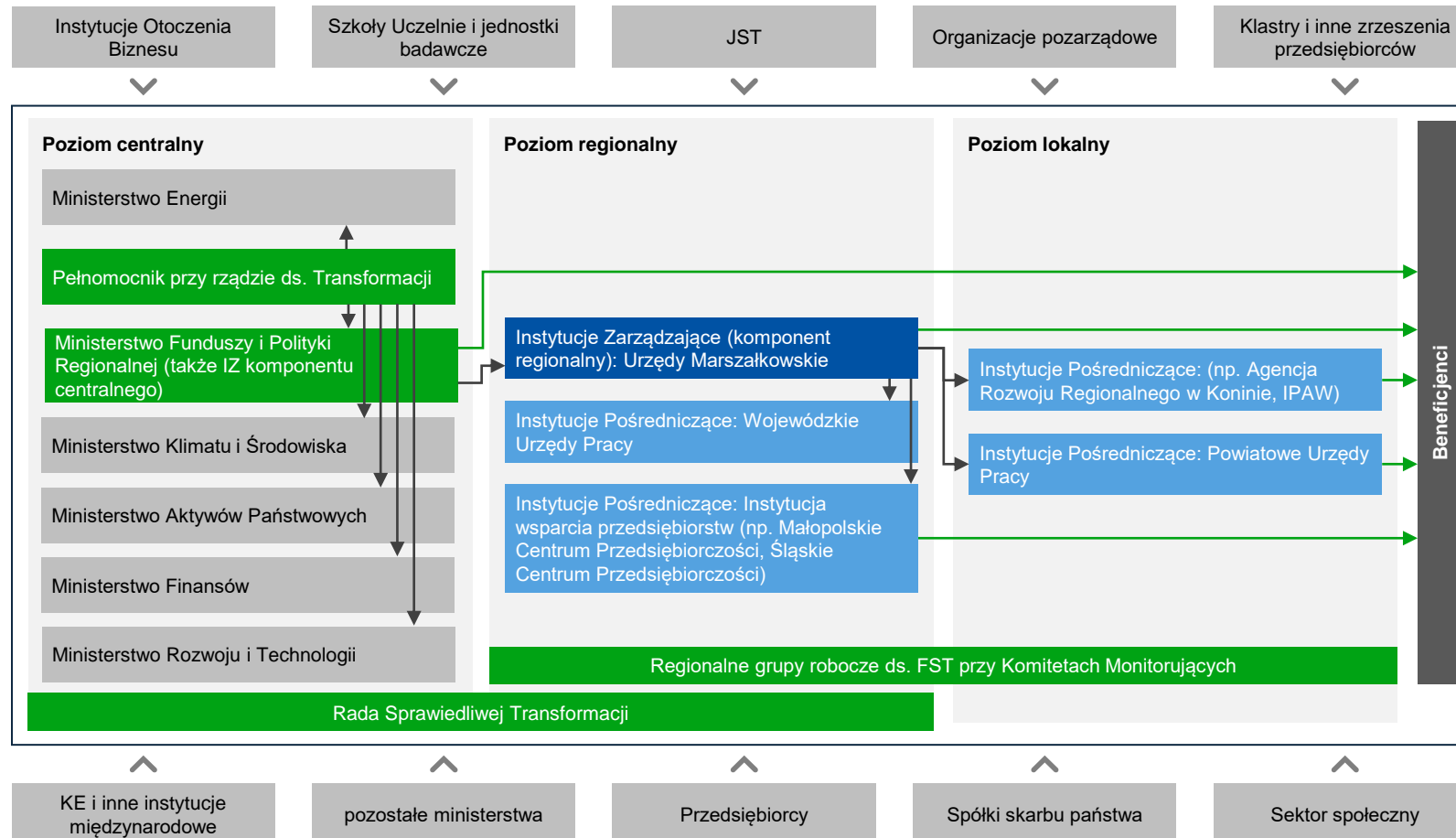
Powódź 2024

11

Brak jednej, centralnie zarządzającej, instytucji odpowiedzialnej za koordynację procesu transformacji energetycznej w Polsce

12

Proponowane zmiany w modelu wdrażania FST

Model hybrydowy

- **Komponent centralny FST** umożliwi realizację projektów o znaczeniu krajowym, przy zachowaniu elastyczności regionalnej.
- **Wzmocnienie roli MFiPR** będzie sprzyjać lepszej koordynacji, wsparciu eksperckiemu i wymianie dobrych praktyk.

Legenda:

Role:	Relacje:
■ Instytucja Zarządzająca (IZ)	■ Koordynatorzy FST
■ Instytucja Pośrednicząca (IP)	■ Pozostali Interesariusze
→ Przepływ środków do beneficjentów	↗ Otoczenie procesu zarządzania
→ Nieformalne relacje	

Rekomendacje dot. bieżącego wdrażania FST

Negocjacje z KE w celu przesunięcia terminu wydatkowania środków z Next Generation EU

1

Uproszczenie procedur, ograniczenie liczby wymaganych dokumentów, cyfryzacja procesów

2

Skrócenie czasu oceny i usprawnienie systemów informatycznych

3

Wprowadzenie zaliczek lub specjalnych linii wsparcia władu własnego

4

Większe wsparcie interpretacyjne ze strony MFiPR i wypracowanie wspólnych ram interpretacyjnych

5

Umożliwienie, w uzasadnionych przypadkach, inwestycji w maszyny i urządzenia korzystające z paliw kopalnych

6

Lepsze powiązanie wsparcia z etapami transformacji sektora

7

Transparentna polityka informacyjna w procesie transformacji

8

Rozwijanie i promowanie działań skierowanych do pracowników zaplecza i rodzin górników

9

Zmiana przepisów umożliwiająca przekazywanie gruntów na cele gospodarcze

10

Większa wymiana doświadczeń i dobrych praktyk między regionami

11

Dalsze wzmacnianie działań informacyjnych

12

Rekomendacje dot. przyszłego okresu programowania

Kontynuacja wsparcia w ramach FST lub analogicznego instrumentu w kolejnej perspektywie finansowej UE

1

Utrzymanie odrębnych zasad wdrażania FST względem innych funduszy UE, w tym dotacyjnego charakteru wsparcia

2

Indywidualne TPST dla każdego polskiego regionu węglowego z uwzględnieniem strategii transformacji

3

Określenie poziomu dofinansowania dla subregionów objętych FST na poziomie NUTS 3

4

Umożliwienie dostosowania zakresu tematycznego pomocy do specyficznych sytuacji regionów

5

Zmiana przepisów umożliwiająca przekazywanie gruntów na cele gospodarcze

6

Wsparcie dla projektów strategicznych i inwestorów

7

Dostosowanie przepisów pomocy publicznej do realiów wdrażania FST

8

Uproszczenie procedur i zwiększenie elastyczności

9

Wzmocnienie roli MFiPR i rozważenie modelu hybrydowego wdrażania FST

10

Projekty transformacyjne o charakterze ponadregionalnym

11

Wsparcie przygotowania projektów

12

Wzmocnienie działań informacyjnych i promocyjnych

13

Wypracowanie jednolitych definicji i standardów na poziomie krajowym

14

Stworzenie platformy wymiany wiedzy i interpretacji dostępnych dla wszystkich regionów

15

Dziękuję

Dionizy Smoleń
PwC

